

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. VII. Non requiritur ad valorem Ordinis Physicus contactus
instrumentorum. Requiritur ex præcepto Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

CONCLUSIO VII.

Non requiritur ad valorem Ordinis Physicus contactus instrumentorum. Requiritur ex præcepto Ecclesiæ.

164.
Peccaret mortaliter, qui non tangeret physicè instrumenta, dum ordinatur.

Vltima pars à nemine negatur, & satis probatur ex perpetua praxi Ecclesiæ, à qua non est recedendum in re tanti momenti, de qua à multis dubitatur, an non sit necessaria ad valorem Sacramenti; adeoque peccaret mortaliter, qui illum contactum sine necessitate omitteret, & fortè deberet sub conditione reordinari. Patet; quia alioquin exponeret se periculo invalidè consecrandi & absolvendi.

Probatur à patre Concilii.

Interim communior & verior sententia negat, eum contactum esse necessarium necessitate Sacramenti (ut habet prima pars Concluf.) & ait, sufficere porrectionem instrumenti ab Episcopo. Ratio fundamentalis est; quia neque Scriptura, neque SS. Patres, neque Concilia plus requirunt, & aliunde subsistit veritas materiæ & formæ Sacramenti; ergo &c. De Scriptura patet; cum enim ea non meminerit traditionis instrumentorum, sed solius manuum impositionis, quomodo requireret contactum physicum instrumentorum?

Et verò nusquam invenitur aliquis SS. Patrum, qui vel leviter insinuet necessitatem huiusmodi contactus, cum & ipsi solum loquantur de impositione manuum.

165.
Objectio ex Conc. Carthag. 4.

Quantum ad Concilia; Carthag. 4. c. 5. ait *Subdiaconus quum ordinatur, quia manus impositionem non accipit, patenam de Episcopi manus accipiat vacuam & calicem vacuum.* Et simili modo loquitur de traditione instrumentorum in Ordinatione Acolythi & Exorcistæ.

Ex quo aliquis inferre posset; ergo requiritur contactus physicus instrumentorum, cum sine eo non dicatur quis instrumenta accipere, sicuti non dicitur accipere manus impositionem, nisi manus immediatè vel mediatè eum tangat.

Solvitur ex Florentino.

Respondeo; Concilium Florentinum in Decreto Eugenii non meminit alicujus acceptionis instrumentorum, sed porrectionis tantum, traditionis & assignationis; ergo conformiter intelligendum Concilium Carthaginense, non de propriè dicta acceptione materialis instrumenti (sic enim neque contactus omnis physicus sufficeret, cum accipere propriè, sit rem manibus stringere; quod non faciunt Sacerdotes, qui manibus ligatis accedunt ad Episcopum; tangentes solum calicem inferioribus digitis; & patenam superioribus) sed de acceptione latè dicta, id est de porrectione instrumenti, quæ est via ad acceptionem.

Sanè in omni Ordinatione, juxta praxim Ecclesiæ Romanæ, sufficit contactus instrumentorum; ergo Concilium Carthaginense non potest intelligi de acceptione propriè dicta. Cùmque Concilium Florentinum non meminerit illius contactus, tamen præscribitur in Pontificali; haud equidem tamquam necessarius necessitate Sacramenti, alioquin etiam Concilium eum expressisset.

Si dixeris; satis expressit in verbis formæ: *Accipe potestatem* &c. Respondeo; ut quis verè dicat: *Accipe potestatem*, vel, *Accipe librum*, sufficit quod eum alteri offerat seu porrigat. Patet quia ad acceptionem donationis aliquid rei necessaria sit physica ejus apprehensio. Sed quod non putes, cum omnibus notum sit, significere consensum voluntatis, signo aliquo externo expressum. Cur ergo similiter impositionem non sufficeret ad verificationem formæ? per consequens ad acquisitionem potestatis, quæ per instrumenta significatur, consensum ordinandi, saltem signo aliquo externo materialitatis?

Nonne Græci conferunt eandem potestatem sine ullo contactu physico instrumentorum per solam manuum impositionem? Plane ita conferunt; quippe hæc sufficit, ut quis monitus deputetur, ad munus aliquod exequendum. Itæ verò cur non sufficiat, ut quis mortaliter deputetur ad munus aliquod exequendum, quod porrigantur ei seu tradantur instrumenta mortis exequendi, tamen si ea physicè non tangeret? Nonne in Matrimonio est traditio corporum absque physico contactu? Quare ergo hic non posset esse traditio instrumentorum sine ullo contactu?

Profectò si verum est, quod suo loco dicitur; scilicet, pueros ante ulum rationis validè ordinari, liquet manifestè, non esse necessariam propriè dictam acceptionem materiæ, aut potestatis traditæ, per quam possit dici participare traditio; nam illa acceptio debet esse actus humanus; physicus autem contactus non est actus humanus.

Ex quo etiam patet, non requiri consensum ordinandi, quando ejus non est capax; sed licet esse, quod Episcopus velit conferre potestatem, & hanc suam voluntatem ostendat in personam ordinandi per porrectionem, traditionem seu assignationem instrumenti, vel per manuum impositionem.

Sed dicit aliquis; quàmvis præciè et in verborum formæ non sit necessarius ille contactus, tamen Ecclesia illa verba ita intelligit, ut patet ex Pontificali, & communi praxi. Satis enim etiam non sufficit moralis impositio manuum, quæ sunt instrumentum instrumentorum, ut supra vidimus ex Doctore Seraphico; nec sufficit moralis ablutio in Baptismo, & nec moralis unctio in Confirmatione, & Extrema

Unctione.

Solvitur ex Conc. Florent.

Respondeo; Ecclesiam in Concilio Florentino, ex quo desumitur hæc materia & forma essentialis Ordinis, non exprimeret tactum, sed porrectionem dumtaxat seu traditionem, vel assignationem instrumentorum, & hanc admittimus debere esse physicam, sicut impositionem manuum, ablationem & unctionem, quæ nequeunt esse sine tactu physico, ut in ablatione & unctione per se notum est, & de impositione manuum probatur; quia sine physico tactu, saltem mediato, solum est expansio manuum, ut ostendo ex Rubricis Generalibus Missarum Tit. Ritus servandus &c. c. 8. n. 4. ibi: Cum dicit: Hanc igitur oblationem, expandit manus simul super oblata, ita ut palma sint aperta versus ac supra calicem & hostiam &c. Dicit: Expandit manus simul super oblata; non autem: Imponit manus; quia non tangit physice oblata, sicut deberet tangere, si manus eis imponeret. At verò planum est; Episcopum physice posse porrigere instrumenta; tamen si nullus sit; qui physice ea tangat.

Rub. Gesta rub.

169. Pontificale multo ritus prescribit, qui non sunt essentialiter.

Quantum ad Pontificale; multi ritus in eo prescribuntur, qui non sunt essentialiter, sed dumtaxat accidentales; adeoque solum sub præcepto, ut nemo inficari potest. Ergo ex ipso solo, etiam accedente praxi Ecclesie, quæ solet ritus accidentales observare, nihil efficaciter probatur contra nostram Conclusionem.

Itaque contactus Physicus nec requiritur ex speciali institutione Christi, quæ nullibi habetur; nec ex ratione hujus Sacramenti, quod solum consistit in traditione ejusdem potestatis, sive deputatione ad certa ministeria Ecclesiastica; constat autem in traditione aliarum rerum, & institutione aliorum officiorum; tam civilium, quam Ecclesiasticorum, sufficere contactum moralem.

170. Sententiam nostram tenet Cajet. in sum.

Hanc sententiam Cajetanus (re melius perspicua) docet in Summa verb. Ordinantium & Ordinandorum peccata ibi: Et quoniam Pontificalia non concordant ad invicem, nullius Ecclesie antiquum in usu Pontificale damnandum videtur, ac per hoc non videtur iterandum aut supplendum alicubi, quod forte secundum aliud Pontificale iterandum aut supplendum esset. Et de horum numero videtur esse contactus materia; ubi diversa Pontificalia antiqua, & in usu, diversa ordinant. Propter quod in Concilio Florentino sub Eugenio IV. quum traditur materia Ordinis, nunquam fit mentio de tactu ipsius, sed solum de actu tenente se ex parte ministri, scilicet porrectione, datione, traditione & assignatione. Hæc ille.

171. Fontē non tenuisset, si vidisset Bullam, Clem. 8.

Verumtamen, cum Clemens VIII. Bulla: Ex quo in Ecclesia Dei, quæ præfigitur Pontificali Romano, motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnia & singula Pontificalia, in hunc usque diem, in quibuscumque terrarum orbis partibus impressa, & approbata, & quibusvis privilegiis

Apostolicis munita, & decretis ac clausulis roborata, suppresserit & aboleverit; eorumque usum imposterum prohibuerit, & suum Pontificale, in quo præscribitur contactus physicus, recipi & observari præceperit, forte Cajetanus, si adhuc viveret, perfliteret in contraria sententia, quam cum Doctore Angelico sustinuit 1. To. Opusc. tract. 26.

Fontē etiam tenuisset propter Florent.

Dico: Fortè perfliteret; quia Concilium Florentinum, quod allegat, videtur nihilominus ratio sufficiens ad mutandam sententiam. Credo tamen, quod omnino judicaret, illum contactum supplendum seu iterandum, cum nullum amplius Pontificale Romanum antiquum sit in usu, in quo ille contactus non præscribitur. Et sine dubio potuit Ecclesia illum contactum determinare pro materia essentiali. An autem determinaverit, non satis constat, sicut patet ex dictis, est Pontificale eum præscribat.

172. Constat etiam non esse sententia Victorii.

Credo, inquit Victoria in Sum. q. 230. quod posset sustineri; quod non est necessarius iste contactus. Nec ego damnarem eum, qui negligentia, vel alia ex causa non tangeret calicem, & haberem eum pro Sacerdote. Quia tempore Apostolorum non erat nebellarium, nisi imponere manus, Hæc ille.

Sed istud argumentum plùs aliquid videretur probare; scilicet neque porrectionem instrumentorum fore necessariam, quæ tempore Apostolorum non erat necessaria. Et ideo Victoria qu. 229. non aded abhorret ab hac doctrina, dicens: Non est mihi certum, quod sit necessarium ex jurè divino, quod tradatur calix Presbytero; quia in Scriptura non habetur, quod fiebat, nisi per manuum impositionem, 1. ad Timot. 4. & 5. Nec etiam requiritur manuum impositio, ut patet in capite: Presbyter de Sacramentis non iterandis. Ideo forsàn solis verbis consecrat Episcopus Sacerdotes & alios Ministros. Nolo tamen aliquid novum asserere. Hæc ille.

173. Probatio eius non sufficit.

Sed, velit nolit, debet aliquod novum asserere, consequenter ad probationem præcedentis doctrinæ. Et ideo dico ego, illam probationem non sufficere; quia solum ostendit possibilitatem, id est, posse Ecclesiam, si velit, ordinare absque contactu physico instrumentorum, immo absque porrectione eorum. Ecclesiam autem hoc voluisse, aliunde probari debet, cum etiam possit requirere istum contactum, tamquam partem essentialem, si velit.

Alberti, Vasquez, Laiman, Diana.

Recurrendum itaque ad alias probationes; supra allegatas; propter quas Albertus 4. dist. 24. art. 38. Vasquez disp. 246. cap. 2. Laiman lib. 5. tract. 9. capi 5. & Alii (quos citat Diana part. 2. tract. 2. Miscell. Resol. 3. & part. 3. tract. 4. Resol. 185. & Ipse ac alii Recentiores sequuntur) docent hanc sententiam. Quamvis etiam opposita suis non careat propugnatoribus, quos ibidem apud Dianam videre poteris.

A a a

Tantum

174.
Sententia
Doct. An-
gelici de
hac contro-
versia.

Tantum ex serbo verba Doctoris Angelici, cuius auctoritas sufficiens videri posset, ut Sacramentum aliter collatum, deberet sub conditione reiterari. Inquit ergo S. Thomas 4. dist. 24. q. 1. a. 1. q. 5. ad 3. *Quia potestas Ordinis non accipitur à materia, sed à Ministro principaliter, ideo porrectio materiae magis est de essentia Sacramenti, quam tactus, tamen ipsa verba forma videntur ostendere, quod tactus materiae sit de essentia Sacramenti, quia dicitur: Accipe hoc, vel illud. Idem docet in Supplem. q. 34. a. 5. ad 3.*

Ubi bene notat Victoria supra quaest. 230. D. Thomam non omnino id asserere, sed relinquere sub dubio; utique quia non dicit: *Ipsa verba forma ostendunt, sed videntur ostendere; jam autem ipsa verba formae, bene considerata, non ostendere, quod videntur ostendere, patet ex dictis.*

Probat, verba forma non requirere contactum physicum.

Et rursus probatur; quia quod hic principaliter accipitur, non sunt instrumenta illa materialia, sed potestas, quae per illa instrumenta designatur; unde in Ordinatione Sacerdotis non dicitur: *Accipe calicem &c. sed; Accipe potestatem offerre &c.* quae potestas nihil reale est, sed aliquid tantum morale; cur ergo non possit accipi, etiam cum effectu, tamen nullus interveniat physicus & realis contactus instrumentorum? Nonne verba Christi

Joan. 20.

Joan. 20. v. 22. *Accipe spiritum sanctum &c.* verissima erant, absque ulla manuum impositione, aut physico contactu instrumentorum?

175.

Sufficit in omni sententia contactus physicus mediatus.

Ceterum, etiam in sententia Adversariorum, sufficit ad valorem Sacerdotii, quod solus calix tangatur, quia hoc ipso, saltem mediate, etiam tangitur patena superposita; similiter vinum in calice, & hostia in patena.

Porro contactum mediatum sufficere, patet ex Pontificali Romano, in quo non praeribitur, nisi contactus calicis & patenae; non autem vini & panis, quae tamen sunt materiae consecrationis, seu oblationis Sacrificii; adeoque potius immediate deberent tangi, quam illa instrumenta, quae ideo porriguntur, quia continent illam materiam.

Consonat usus Ecclesiae Graecae, quae non tangit immediate caput ordinandi, sed mediante pallio, cuius aliquam partem superponit capiti, & super eam ponit manum, ut patet ex Euchologiis. Ipse vidi Romae (inquit Praepositus hic n. 96.) hoc modo quemdam ordinari in Sacerdotem in Collegio Graecorum primâ Dominicâ Quadragesimae anni millesimi sexcentissimi viginti quinti. Ergo similiter tamen in Ecclesia Latina ordinandus non tangeret immediate calicem, sed medio aliquo velo, nihilominus valeret Ordinatio.

176.

Certum est, non requiritur immediatum contactum hostiae.

Hercule non requiritur immediatum contactum hostiae, omnes habent pro indubitato, ita ut nullus Episcopus, etiam doctus & timoratus, repetat Ordinationem ejus, qui scit se hostiam non tetigisse, vel de eo rationabiliter dubitat;

nullus etiam Doctor, consules urget Ordinationem eo casu, etiam sub conditione repeti; ergo à posteriori omnino certum est, contactum hostiae in se non requiri; quia alius Ecclesia in gravissimo errore verlareretur; ex quo gravia scelerigia, saltem materialia, sequerentur, & maxima animarum damna. Unde pertinet ad divinam providentiam eandem Ecclesiam docere, quod physicus contactus hostiae esset necessarius; alioquin illi deceret in praecipuo puncto pratico, pertinente ad Sacramenta. Ita Praepositus supra n. 92.

Qui n. 93. eodem argumento probat, non requiri contactum physicum ipsius patenae. Praeterea, ex eo; quod in Ordinatione Sacerdotis calix & patena per modum unius coelestis instrumenti proponatur; unde tacto calice, censetur sufficienter totum tangere: non quando duo aliqua ita se habent, contactu unius censetur sufficienter tangere, quidquid nobis proponitur, tanquam illi conjunctum. Hinc ille. Ac proinde etiam deberet sufficere tantum ipsum contactus solius patenae.

Nec contra facit (inquit idem Auctor) quod in Pontificali dicatur: *Cupam calicis & patenam simul tangunt;* quia neque his verbis ulla necessitas contactus patenae declaratur, neque ex ullo Concilio, vel sensu Ecclesiae ex potest colligi; immo ex eo, quod Praelati etiam in hoc casu non repetant Ordinationem, sumitur argumentum ad probandum, huiusmodi contactum non requiri. Ita Praepositus.

Ego hoc scio; Praelatos esse sollicitos, ut ordinandi tam calicem, quam patenam tangant. Est quippe ex his verbis praecise nulla necessitas contactus declaratur, cum solum supra cent id, quod solet fieri; eundem cum alioquin ceremoniae Ecclesiae, quae solent adhiberi in solemni Sacramentorum administratione, non possint pro libito sine peccato à ministris committi, ut patet ex Tridentino sess. 7. de Sacramentis in genere can. 13. hoc ipso quod contactus calicis & patenae tanquam ceremonia soleat adhiberi in solemni administratione Sacramenti Ordinis, ut patet ex Pontificali in praxi, satis declaratur ejus necessitas, saltem praecipue Ecclesiastica; adeoque peccaret, qui contactum etiam solius patenae omitteret, nisi iusta causa.

Quod autem Praelati in hoc casu non repetant Ordinationem, dicitur quidem ab illa Auctore, sed mihi non constat; interim potest, quod non deberent repetere, quia Ordinatio sic facta, moraliter certo est valida, ita ut oppositum non sit probabile.

Quid ergo, inquis, si Episcopus aliquis quempiam Ordinibus majoribus insignire tentaret, non porrigendo sacra instrumenta propriis manibus; sed jubendo, ut aliquis porrigeret, vel ut ipse ordinandas per se de manibus sumeret? Hæc Ordinatio (inquit Averis)

q. 2. sect. 2. §. *Solum videri potest*) reputaretur satis dubia; & sub conditione iteranda.

Quod si quis hinc deducat; similiter in minoribus Ordinibus ex determinatione Ecclesie requiri, etiam ad valorem, hunc modum traditionis, & in prioribus quidem tribus fuisse jam antea id requisitum; in Acolythatu vero post similem determinationem Ecclesie in novo Pontificali; opera pretium non erit multum refragari. Et omnino de obligatione precepti asserendum est id requiri. Hec ille.

Sed ego, ut verum fatear, non magnam video disparitatem inter utrumque casum; nam ex jure divino, ut admittit etiam Aversa, non magis requiritur, ut porrectio fiat manibus ipsius Episcopi, quam ut ordinandus tangat patenam. Præterea, in Pontificali Romano utrumque præscribitur eadem formâ verborum, & praxis utrumque æqualiter observat; non video ergo, quæ sit disparitas, nisi quod porrectio teneat se ex parte ministri Sacramenti; contactus vero patenæ ex parte ordinandi. An autem hæc disparitas sit sufficiens, relinquo judicio doctorum.

contingere corpus ejus, cui illa Sacramenta conferuntur.

Deinde, si traditio instrumentorum tantum se habeat, tamquam moralis collatio talis officii, videtur consequenter dicendum, *ly Accipe*, in forma Ordinis tantum significare moralem collationem; cur ergo non sufficiat moralis contactus, attentâ præcisâ significatione illius vocis? Quomodo ergo idem Auctor ibidem §. *Tum demum*, recte probat necessitatem contactus physici ex significatione illius verbi?

Adde, quod docet §. *Non per hoc*: Non est (inquit) ita necessarius immediatus contactus, sicut aquæ in Baptismo, unguenti in Confirmatione, & olei in Extrema Unctione; sed sufficeret actus moralis possessionis, sicut in aliis rebus moralibus. Subsumo ego; atqui ad actum moralis possessionis in aliis rebus moralibus, non requiritur contactus physicus, nequidem immediatus; quomodo ergo exemplo illorum Sacramentorum, scite probat hic Auctor necessitatem contactus physici, vel saltem mediati, instrumentorum in hoc Sacramento?

Dices cum præfato Auctore, quamvis verificaretur significatum illorum verborum in Baptismo; *Ego te abluo*, infundendo vinum aut aquam rosaceam; tamen per se ex ritu ipso Sacramenti habemus, requiri pro materia veram aquam naturalem. Et in hoc ipso Ordinis Sacramento utique verificari possent illa verba, *Accipe Spiritum sanctum*, absque contactu & impositione manuum, prout de facto Christus illa dixit: sed tamen Vasquez negare non potest, verè requiri contactum & impositionem manuum simul cum illis verbis. Quare non ob solam illam rationem ex rigore verbi desumptam, sed ob alias etiam adductas, sufficienter ostendebatur necessitas hujus contactus.

Deinde in illo ipso modo dicendi; *Accipe librum*; *Accipe potestatem*, considerari debet ex instituto Ecclesie talis significatio, quæ denotetur realis quadam acceptio sive contactus ex parte ejus, cui sacra instrumenta porriguntur. Et in hoc quidem sensu illa verba intelligunt sanctus Thomas, aliique magis communiter; ideoque eâ ratione utuntur. Nec propterea oportet plenis manibus comprehendere & constringere ipsa instrumenta; sed satis est extremis digitis contingere. Immo qualiter hoc verificetur, etiam in Ordinatione infantis; dicemus questione sequenti sect. 5. circa eos, qui suscipiunt Ordines. Hucusque Aversa.

Verum illâ sectione §. nihil aliud ad propositum istud lego, quam hæc verba: Forma Ordinationis dirigitur ad susipientem; non quasi hic debeat omnino audire ac percipere, consentire & cooperari; sed quia debet accipere potestatem, quæ ei confertur, quod fit per ipsam collationem potestatis, sicut si diceretur *Do tibi potestatem*, ut etiam in aliis dicitur: *Baptizo te*; *Confirmo te*. Nec item ad valorem requiri

A a a a a quiri

179. Vasquez putat id esse necessarium ex jure divino, & probat exemplo Baptismi.

Respon. Aversa.

180. An bene Aversa probet necessitatem contactus physici exemplo Baptismi.

181. Obiectio est Aversa.

182. Resp. An. totis.

quiritur humana actio tangendi & accipiendi instrumenta ex parte suscipientis Ordines, sed sufficit materialis & naturalis contactus. Et hic quidem dici potest ac debet requiri, quamvis non per modum humanæ actionis, quantum scilicet ad applicationem necessariam materiæ & ritum substantialem Ordinis, ut antea dicebamus. Hæc ille.

Sed petit principium; hoc enim est quod queritur; quare cum non requiratur ad valorem humana actio tangendi & accipiendi instrumenta; quare, inquam, requiratur materialis & realis contactus, & non sufficiat realis porrectio seu assignatio instrumentorum.

183. *Disparitas inter Baptismi & Ordinem. Joan. 3.*
 Profectò, quod in Sacramento Baptismi, est forma posset verificari infundendo vinum; equidem requiratur ad valorem aqua, aliunde habemus, quam ex Pontificali Romano, scilicet ex Scriptura Ioan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto*; & Concilii Florentino & Tridentino, & universali praxi totius Ecclesiæ tam Græcæ, quam Latinæ.

Jam autem contactus physicus nec ex Scriptura probatur necessarius, nec ex aliquo Concilio, sed solum ex Pontificali Romano & praxi, in quo tamen Pontificali aliqua præscribuntur solum necessaria ex præcepto, quæ etiam in praxi observanda sunt, & observantur, ut patet in contactu immediato patenæ.

Quantum ad impositionem manuum, illa exprimitur in Scriptura; & sicut ante dixi, vera impositio manuum non est aliud, quam physicus contactus, saltem mediatus. At verò porrectio instrumentorum vel assignatio, quæ solum requiritur à Florentino, fieri potest, ut nimis clarum est, absque ullo contactu physico immediato, vel mediato. Et hæc tunc de materia Ordinationis.

184. *Diversa est forma Ordinationis in Ecclesia Latina & Græca.*
 Sequitur forma, quæ & ipsa diversa est in Ecclesia Latina & Græca, ut patet ex dictis. Forma Sacerdotii in Ecclesia Latina: *Accipe potestatem offerre &c. Accipe Spiritum sanctum &c.* & sic de aliis Ordinibus respectivè ad singulorum munera; in Ecclesia autem Græca: *Divina gratia &c.*

Circa quas formas duplex occurrit difficultas, hic breviter expedienda. Prima, an valeat forma Græcorum in Ecclesia Latina, si adjungeretur traditioni instrumentorum; & vice versâ, forma Latinorum in Ecclesia Græca, si adjungeretur impositioni manuum. Secunda; an forma debeat physicè coexistere, saltem ex parte, impositioni manuum, aut traditioni instrumentorum.

185. *An Latini possint valde ordinari formâ Græcorum, & Græci formâ Latinorum. Averfa.*
 Ad primam difficultatem respondet Averfa q. 2. sect. 2. §. *Iam ex parte*, verba, apud Latinos præscripta, ita esse necessaria, ut ii non possent valde ordinari formâ Græcorum. Apud nos enim explicatur in specie potestas & ministerium Ordinis, videlicet in Diaconatu ad legendum Evangelium, in Sacerdotio ad

offerendum Sacrificium, & ad remittenda peccata; sed apud Græcos solum implicite dicitur, hunc constitui Diaconum, Presbyterum. Unde certe non conferetur inter nos valde ordinatus cui Episcopus ordinans sic implicite dicitur, *Constituo te Diaconum, Presbyterum*. Non tenentur ita necessaria inter Græcos eorum forma, quò minus possent valde ordinari ritu Latino; siquidem nostro ritu magis explicitè dicitur, id, quod apud Græcos implicite, nempe conferendo potestatem ad tale ministerium. Hæc ille.

Sed contra; Ecclesia Græca non solum implicite, sed maxime explicitè dicit: *Constituo te Diaconum, Presbyterum*, ut patet ex forma præ assignata, quamvis in eo implicite dicitur: *Do tibi potestatem legendi Evangelium, sacrificandi*. Et credo, id solum intendisse Averlam.

Nec video, cur minus valeat forma Græcorum inter Latinos, quam forma Latinorum inter Græcos; vel enim æquivalent illæ formæ, vel non; si primum, liquet, etiam inter Latinos valere formam Græcorum; nam, ut illud docet præfatus Auctor, sufficienter ad substantiam Sacramenti verba æquivalentia, quæ eundem sensum reddant, ut potè si pro eo, quod apud nos dicitur: *Accipe potestatem, dicens Ordinator: Accipe facultatem, vel; Do tibi facultatem; Do tibi liberum, & sic de similibus.*

Sin autem non æquivalent, cur valeat forma Latina inter Græcos? Nam ad substantiam Sacramenti requiruntur verba æquivalentia. Vel ergo explicita significatio æquivalent implicitæ, & è contra, vel non; si primum, etiam forma Græcorum inter Latinos valet; si secundum, detur ratio, quare potius explicita valeat implicitæ; quàm implicita æquivalent explicitæ, cum implicita eundem sensum reddat.

Si dixeris; Ecclesia Latina determinat explicitam significationem verborum, live verba explicitè significantia; sicuti determinat explicitam significationem rerum, seu res explicitè significantes.

Respondeo; Ecclesia Græca determinat implicitam significationem verborum, seu res implicitè significantia; sicuti determinat implicitam significationem rerum, seu res implicitè significantes. Si autem Christus reliquit liberum Ecclesiæ, hanc vel illam rem adhibere, hæc vel illa verba, ad significandam potestatem, quæ conferetur; cur potius valeat materia & forma Latinorum in Ecclesia Græca, quàm materia & forma Græcorum in Ecclesia Latina?

Fateor, Ecclesia Latina primas tenet, sed indè tantum sequitur, quod Ecclesia Græca posset assumere materiam & formam Ordinationis, ab ea præscriptam; quousque autem non assumpsit, & Ecclesia Latina permittit ei distinctam materiam & formam, ex quo constat, quòd valeat Ordinatio, si quisquam Episcopus

Quilibet ex præcepto debet sequi proprium Pontificale.

188. An hic materia & forma debeant simul physice coexistere? Affirmat Cajetanus, & probat.

particularis utatur materia & forma Ecclesie Latinæ? Ut sit de valore, quilibet in ordinando debet ex præcepto sequi proprium Pontificale: unde qui immutaret usum & ritum suæ Ecclesie, estò validè ordinaret, nihilominus pro gravitate rei aut mutationis graviter peccaret. Ad secundam difficultatem, supra propositam, respondet Cajetanus tom. 1. Opusculi tract. 26. esse de necessitate hujus Sacramenti, simul physice coexistere contactum (seu porrectionem in alia sententia) instrumentorum, & prolationem verborum, saltem ex parte, si non ex toto. Quoniam, inquit, nulla oratio verificatur, aut adimpletur, nisi significatum ponatur in tempore consignificatio. Tempus autem consignificatum per orationem, quæ est forma Sacramenti, non se extendit extrà totum tempus prolationis ejus; ergo intrà tempus prolationis verborum oportet acceptionem significatam impleri.

Minorem probat; quia inter *ly Accipis*, & *ly Accipe*, neque in significato, neque in tempore est differentia aliqua, sed in modo tantum: dicendo vero, *Accipe*, acceptionem præsentem tibi impero: illa porò non extenditur ultra tempus prolationis verborum, ut probatur ex ipsa ratione temporis significati, quod dicitur præsens, præteritum, vel futurum in respectu ad tempus, quo verbum ipsum significans profertur; quilibet enim fatetur se falsum dicere, si dicendo, *Credo*, non habeat in se credulitatem, quando hoc dicit. Et similiter si dicendo, *Credidi*, scit se nunquam nisi tunc, quando dicit, habuisse credulitatem, falsum dicit. Et verba igitur præsentis temporis significant actum coexistentem ipsis verbis, quando dicuntur, & præterita præteritum, & futura futurum.

189. Confirmat primò; quia sicut in Eucharistia consecratione cum dicitur: *Hoc est corpus meum*, *ly Est* non consignificat tempus extra prolationem verborum, ita in Sacramento Ordinis, cum dicitur: *Accipe*, non consignificat tempus extra mensuram prolationis verborum, utrobique enim est verbum præsentis temporis, & non differunt nisi in modo, indicativo scilicet & imperativo. Mensura autem non ex parte modi, sed temporis se tenet, & propterea eadem utrobique est ratio. Et ex hoc habes, non solum, quòd ex proprietate verbi se tenet; sed quòd talis rigorosa proprietas in Sacramento Ecclesiasticis servatur, intenditur & exigitur, idem enim esse de omnibus judicium debet.

Confirmatur secundò; quia nisi tempus præsens-consignificatum intelligatur præcisè terminari cum prolatione verborum, nulla esset certitudo, quantum hoc præsens duraret, & sic posset aliquis semel dicendo: *Ego vos baptizo* &c. decem millibus hominum, & per totum diem effundere aquam super singulos, & essent baptizati, quod constat esse falsum. Ita Cajetanus, sed nimis scrupulose.

Unde alii communiter docent, sufficere conjunctionem seu simultaneitatem moralein, de qua egimus Disp. 1. Sect. 3. Concl. 3. Videatur ibi disparitas inter Eucharistiam & alia Sacramenta. Similiter distantia physica, quæ potest esse inter applicationem materiæ & prolationem formæ in aliis Sacramentis. Certè nimia esset distantia unius diei, imò unius horæ inter materiam & formam Baptismi, item Confirmationis, & Extreme Unctionis, ut cuiuslibet prudenti apparet; quæ tamen distantia, imò & major, non esset nimia inter Confessionem & Absolutionem inter consensum unius conjugis & alterius.

Cùm autem hæc verba: *Accipe potestatem* &c. æquivalent illis: *Do tibi potestatem*, & in aliis donationibus sufficiat acceptatio non adeò propinqua, fortè & in hac donatione Sacramentali ad valorem sufficeret; interim nihil definitio sed totum relinquo prudenti iudicio; hoc solum dico, omnino observandum esse Pontificale & usum Romanæ Ecclesie, scilicet ut non omnibus simul dicantur verba Formæ, sed singulis successivè dum tangunt instrumenta (nisi fortè omnes simul tangerent) quidquid olim aliter factum fuerit in Ordinatione Subdiaconi.

Ex his patet responsio ad Argumentum Cajetani; videlicet in compositis moralibus non esse attendendam conjunctionem physicam & mathematicam, sed moralein; adeoque significationem formæ determinari & referri ad tempus morale præsens, juxta naturam ipsius actionis, quæ significatur; & ita salvatur veritas seu efficacia orationis imperativi præsentis temporis, tamen in illo tempore physice præsentis non fiat, quod imperatur, dummodo fiat in tempore morale præsentis; quippe nihil aliud exigit natura Sacramenti.

Atque hanc responsionem pono pro limite hujus Conclusionis & Sectionis, in sequentibus acturus de legitimo Ministro, & Sulcipiente. Et primùm quidem de Ministro tamquam digniori, pro quo instituitur

Confirmat secundò.

190. Alii communiter docent, sufficere conjunctionem moralein.

191. Resp. ad argumentum Cajetani.